

poslední aktualizace:

27. 7. 2026

Zákaz telefonů ve školách

Situace v ČR

Vláda Andreje Babiše 20. července 2026 **podpořila** poslanecký návrh novely školského zákona, který předložili premiér a ministr školství Robert Plaga. **Nejde tedy ještě o platné právo**, ale o návrh, který má po vládním souhlasu projít Parlamentem. Předkladatelé počítají s účinností od 1. září 2027. Podle dosavadní podoby novely by se zákaz **týkal** mateřských škol, základních škol a nižších ročníků víceletých gymnázií i konzervatoří.

Prakticky by zákaz neplatil jen ve třídě, ale i v jídelnách, družinách a školních klubech pro ty skupiny dětí, na které se novela vztahuje. **Nejde přitom jen o mobilní telefony**. **Návrh** míří i na tablety, chytré hodinky a další přenosná zařízení s obdobnými funkcemi. To ale neznamená, že by děti nesměly mít telefon vůbec u sebe. Návrh jeho přinesení do školy nezakazuje, avšak zakazuje jeho používání, přičemž konkrétní režim uložení může škola řešit po svém, například v batohu, ve skříňce nebo jiným interním systémem. Výjimky zůstávají pro výuku, zdravotní potřeby nebo speciální vzdělávací potřeby a také pro akce mimo běžný školní režim, jako jsou výlety či školy v přírodě.

Pro českou debatu je důležité i to, odkud se tenhle návrh bere. **Dosud záleželo hlavně na jednotlivých školách**, zda mobily omezí jen při vyučování, nebo také o přestávkách. Už dříve bylo jasné, že vláda **chce přesunout** tuto otázku z úrovně školních řádů do státní legislativy a poslat návrh do Sněmovny poslaneckou cestou, aby se celý proces urychlil. Politicky je tak zákaz mobilů prezentován jako krok, který má zlepšit klima ve třídách, posílit komunikaci mezi dětmi a omezit negativní dopady nadměrného používání telefonů a sociálních sítí.

Pokud žák pravidlo poruší, škola mu podle **navrhované úpravy** bude moci zařízení odebrat po zbytek dne. Nejde tedy o symbolickou deklaraci, ale o **pravidlo, které má mít i vymahatelný mechanismus**. Zároveň by sankce dál běžely přes školní řád stejně jako u jiných kázeňských přestupků. To je podstatné, protože právě na praktickém vymáhání se v Evropě často láme úspěch či neúspěch podobných zákazů.

Kde v Evropě zákaz platí

Český návrh nepřichází v době, kdy by Evropa teprve zkoušela první experimenty. Evropská komise letos vydala analytickou zprávu, podle níž už na konci roku 2024 mělo nějakou formu školních omezení smartphonů zhruba 40 procent vzdělávacích systémů ve světě a v samotné Evropské unii se vytvořila velmi pestrá mapa zákazů, omezení a kompromisů. Právě to je pro Česko cenné, jelikož může sledovat, co funguje, co nefunguje a kde se z jednoduchého slibu „děti bez mobilů“ stala komplikovaná každodenní agenda pro ředitele, učitele i rodiče.

Nizozemsko zvolilo spíše dohodu než přímé nařízení. Od ledna 2024 se zákaz vztahoval na střední školy a od školního roku 2024/2025 na všechny stupně, přičemž vznikl po dohodě vlády se školami, učiteli, rodiči a žáky. Konkrétní provedení ale zůstává na jednotlivých školách. Právě nizozemská zkušenost je pro Prahu zajímavá, protože **ukazuje**, že i poměrně měkký, konsenzuální model může fungovat. Podle studie zadané nizozemskou vládou hlásilo 75 procent středních škol lepší soustředění žáků, 59 procent lepší sociální klima a 28 procent i zlepšení výsledků.

Francie představuje tvrdší a dlouhodobější linii. Už v roce 2018 tam začal **platit zákaz** telefonů v základních a nižších středních školách nejen při výuce, ale v zásadě na celém školním pozemku. Protože se ale ukázalo, že pouhé „vypnout a nechat v tašce“ neznamena vždy důsledné dodržování pravidel, Francie v roce 2025 režim zpřísnila. Žáci ve věku 11 až 15 let musejí telefony na začátku dne odkládat do skříněk nebo uzamykatelných pouzder a dostanou je zpět až při odchodu. A letos se debata posunula ještě dál. Nová francouzská legislativa **schválená** v červenci 2026 zahrnuje také zákaz telefonů na středních školách. Francie tak ukazuje, že z jednorázového zákazu se může během pár let stát stále přísnější režim.

Razantní je i **maďarský model**. Od školního roku 2024/2025 se tam zařízení **nesmějí** během dne používat v široké škále tříd od prvního stupně až po střední a odborné školy, přičemž výjimku může povolit jen učitel nebo vedení školy. Maďarsko tak patří k zemím, které neponechávají velký prostor pro místní experimenty a vsadily na plošné omezení. **Rakousko zvolilo** podobně přísný směr pro mladší děti. Od 1. května 2025 tam federální regulace zakazuje žákům do osmé třídy používat mobily, chytré hodinky a podobná zařízení po celý školní den včetně přestávek a školních akcí. V obou případech je jádrem stejné přesvědčení. Nejde jen o „nevytahovat mobil v hodině“, ale o změnu rytmu dne ve škole.

Belgický případ naopak **ukazuje**, že i při celostátním trendu může zůstat důležitá role regionů. Od školního roku 2025/2026 tam platí zákaz rekreačního používání mobilů a dalších propojených zařízení v primárním i sekundárním vzdělávání, ale jednotlivé jazykové komunity a školy se liší v tom, jak pravidla prakticky zavádějí a jaké stanovují sankce. Výjimky zůstávají pro výuku, zdravotní důvody a naléhavý kontakt s rodiči. To je zajímavé i pro Česko. Zákaz může být plošný, a přesto nemusí být úplně uniformní.

Lucembursko zvolilo věkově rozlišený přístup. Všechny základní školy tam mají od jara 2025 úplný zákaz smartphonů, zatímco ve středních školách platí primárně zásada „fyzické vzdálenosti“ od telefonu během výuky a jednotlivé školy si mohou pravidla dál zpříšňovat podle věku, času nebo částí budovy. Je to dobrá ukázka toho, že stát nemusí volit jen mezi dvěma extrémy, tedy mezi úplným zákazem a úplnou volností. Může nastavit základní hranici a zároveň nechat prostor pro rozdílné potřeby mladších a starších žáků.

Ještě jiný argument pro regulaci nabídlo **Portugalsko**. Vláda tam po předchozích doporučeních **rozhodla** zakázat mobily v prvním a druhém cyklu, tedy zhruba do 6. třídy, a opřela to o zjištění, že ve školách s úplným zákazem klesaly případy šikany, neukázněnosti a rvaček a rostla socializace během přestávek. Portugalská debata tak nebyla vedena jen moralistním tónem o „zkažených dětech na mobilech“, ale i jazykem školního klimatu a bezpečí. Pro českou vládu

je to zajímavé už proto, že podobné návrhy se doma často prodávají hlavně jako boj za soustředění, zatímco v zahraničí se stále častěji zdůrazňuje i dopad na mezilidské vztahy ve škole.

Zajímavý je i případ **Dánska**. To nebylo v první evropské vlně zákazů, ale v roce 2025 vláda **přijala** doporučení wellbeingové komise, podle něhož mají být mobily zakázány ve školách i v klubech po vyučování a děti do 13 let by vůbec neměly mít vlastní smartphone či tablet. Dánsko je tak příkladem země, kde se z otázky školních telefonů stal díl širší debaty o zdravém dětství, duševní pohodě a o tom, jak moc mají technologie strukturovat život dětí. I to je evropský trend. Nejde jen o kázeň ve třídě, ale o obecnější kulturní korekci.

Silně sledovaným případem je i **Slovensko**, právě proto, že je Česku institucionálně i kulturně blízké. Regulace tam **nabyla** účinnosti 1. ledna 2025. U prvního až třetího ročníku **je režim** nejprísnejší, u starších žáků mohou školy povolit použití pro vzdělávací účely podle pravidel stanovených učitelem nebo školou. Česká debata tak neprobíhá ve vakuu, ale odehrává se ve středoevropském prostoru, kde už si vlády jednu vlnu těchto sporů vyzkoušely a kde se ze školních telefonů stalo běžné politické téma.

Do další skupiny zemí patří ty, které telefony výrazně omezují, ale nevyhlásují úplnou celodenní bezmobilovou zónu. Přesně takový je **finský model**. **Nová úprava** vychází z toho, že během vyučování jsou telefony zakázány jako pravidlo a smí se používat jen pro učení nebo ze zdravotních důvodů se svolením učitele či ředitele. Zároveň musí školy samy stanovit pravidla pro ukládání a používání zařízení během přestávek a oběda. Finsko tak neříká „žádné telefony nikdy“, ale spíš „telefon jen tam, kde dává vzdělávací nebo zdravotní smysl“.

Velmi sledovaným **případem** je letos i **Švédsko**. Země, která byla dlouho symbolem digitálního školství, se od podzimu 2026 chystá zavést celostátní zákaz mobilů ve školách jako součást širšího obratu k menšímu počtu obrazovek, většímu důrazu na knihy a tradičnější formy výuky. Švédský obrat je politicky pozoruhodný právě

tím, že nepřichází z nedostatku technologií, ale naopak z přesvědčení, že jich ve škole bylo příliš. Když začnou i skandinávské země, dlouho považované za laboratoře digitalizace, ustupovat od obrazovek, je to pro zbytek Evropy silný signál.

Zároveň ale platí, že **samotný zákaz není všespásné řešení**. Evropská analytická zpráva **upozorňuje**, že výsledky jsou smíšené a že nejlepší efekty mají ty školy, které omezení telefonů spojují s jasnými pravidly, podporou učitelů, bezpečným školním prostředím a výukou digitální gramotnosti. Jinak řečeno, odstranit telefon ze třídy lze poměrně snadno, ale nahradit ho lepším soustředěním, lepšími vztahy a smysluplnější prací s digitálními technologiemi je mnohem těžší. I proto se v řadě evropských zemí zákaz nepředstavuje jako samospásitelná reforma, ale jen jako jedna část širší změny školního prostředí.

Kde zákaz není plošný

Právě tady je ale potřeba opravit častý dojem, že „Evropa už telefony zakázala“. Nezakázala. Spíš vzniká pestrá mapa různých přístupů. Ve **Španělsku** například neexistuje jednotný státní zákaz. Ministerstvo s regiony **hledalo** společný postup, ale pravidla mají dál hlavně autonomní společenství a mezi nimi jsou velké rozdíly. To znamená, že v jedné části země může být režim výrazně přísnější než v jiné. Španělsko je tak spíš mozaikou regionálních řešení než příkladem jedné velké národní reformy.

Další mezistupeň představuje **Anglie**. Ta sice od 29. června 2026 **převvedla** vládní pokyny do závazné podoby a od 1. září mají školy fungovat jako prostředí „phone-free by default“, ale pořád jde o model, kde konkrétní politika vzniká na úrovni školy a není to jedna jednoduchá formule ve školském zákoně pro všechny stejně. Školám se doporučuje zakázat používání mobilů po celý den včetně přestávek a oběda, jenže praktická podoba zákazu, sankcí a výjimek se dál opírá o školní pravidla. To je důležitý rozdíl oproti českému návrhu, který chce pravidlo vepsat přímo do zákona.

Ještě **zřetelnější** je to v **Německu**. Federální zákaz tam neexistuje a země zůstává rozdělena podle spolkových zemí. Některé, například Bavorsko, Sársko nebo Durynsko, už v primárních a speciálních školách zavedly zákazy, jiné se spíš opírají o zpřísněná pravidla nebo ponechávají větší rozhodovací prostor školám. Kdo tedy řekne, že „Německo má zákaz“, zjednodušuje. Správnější je říct, že Německo je laboratoří regionálních rozdílů.

Pro českou debatu z toho plyne několik důležitých závěrů. Zaprvé, Česko nejde proti evropskému proudu, ale spíše se do něj opožděně připojuje. Zadruhé, evropská zkušenost neukazuje jeden univerzální recept, ale celé spektrum řešení od úplného celodenního zákazu přes zákaz jen při výuce až po regionální či školní autonomii. Zatřetí, zahraniční praxe naznačuje, že největší rozdíl není mezi „zákazem“ a „bez zákazu“, ale mezi promyšleným a nepromyšleným zavedením pravidel.

Český návrh je v evropském srovnání spíše přísnější, protože **míří** i na přestávky a společné prostory školy. Pokud projde, největší otázkou už nebude, zda zákaz existuje na papíře, ale **jak bude fungovat v každodenní praxi**. Jestli skutečně zklidní výuku a zlepší vztahy mezi žáky, nebo zda hlavně přesune spor na linii škola–rodiče–děti. Zkušenosti z Evropy napovídají, že rozhodující nebude samotná tvrdost pravidla, ale jeho srozumitelnost, důslednost a to, zda školy dostanou dost prostoru pro rozumné výjimky a praktické provedení. **Česká debata by proto neměla skončit hlasováním o zákonu.** Pokud má mít změna smysl, bude navazovat metodika pro školy, komunikace s rodiči a jasné vysvětlování, proč se osobní mobil liší od školní digitální techniky používané pod vedením učitele. Právě to bude skutečný test novely po roce 2027.

power off